

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΥΠΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ: ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ

ΤΑΞΗ: Α΄

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΑ ΦΥΛΛΑ ΣΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Κείμενο

ΣΤΡΑΤΗΣ ΜΥΡΙΒΗΛΗΣ (1890/1892-1969)

«Η ΔΑΣΚΑΛΑ ΜΕ ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΜΑΤΙΑ» (αποσπάσματα)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 2β.

Το πρώτο ασύνδετο απαντάται στην πρόταση: «Είναι μικρή, είναι όμορφη, είναι χήρα». Τονίζει τα θέλητρα τα οποία συγκεντρώνει στο πρόσωπό της η νεαρή δασκάλα και την καθιστούν ποθητή. Με εκφραστική λιτότητα ο αφηγητής προβάλλει όλα τα χαρίσματα της δασκάλας και προΐδεάζει με αυτόν τον τρόπο τον αναγνώστη ότι θα υπάρξει μια γενικευμένη αντίδραση από τον αντρικό πληθυσμό του νησιού, ώστε να την κατακτήσει. Το δεύτερο ασύνδετο («Τη θέλουν όλοι, την έχουνε τριγυρίζει με τις φλογερές ανάσες τους, κοπάδι ολάκερο, σκυλολόι με πεινασμένα μάτια, με κρεμασμένες γλώσσες») δείχνει με ακρίβεια τον αντρικό πόθο για τη δασκάλα, ο οποίος μάλιστα κλιμακώνεται ως προς την έντασή του. Το δεύτερο ασύνδετο, το οποίο είναι πολλαπλό (ως προς το ρήμα, το πλήθος των ανδρών και το ερωτικό αίσθημα), λειτουργεί νοηματικά ως αποτέλεσμα του πρώτου.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 3.

A. Δειγματικό κείμενο σε συνεχή λόγο:

Σμύρνη, 18/7/1921

Αγαπημένη μου Σαπφώ,

Ένωσα την ανάγκη να σου γράψω μέσα στη λαίλαπα του πολέμου, αφού σε τέτοιες οριακές καταστάσεις ο άνθρωπος ψάχνει βαθιά μέσα του, ανιχνεύει τα λάθη του και κρίνει τον εαυτό του. Ξέρω ότι σου έχω φερθεί σκληρά, απάνθρωπα θα έλεγα. Σε έχω πληγώσει σωματικά και ψυχικά. Θέλω να ξέρεις ότι σ' αγάπησα αληθινά από την πρώτη κιόλας φορά που σε είδα. Εσύ, όμως, ποτέ. Ήταν μια αγάπη μονόπλευρη και καταδικασμένη. Πάντα είχε μέσα της το ανανταπόδοτο. Ήσουν συνεχώς απόμακρη. Αυτό θόλωνε το μυαλό μου. «Γιατί;», έλεγα, «γιατί;» Ό,τι δεν μπορούσα να το πάρω με την αγάπη, σου το επέβαλλα με τρόπο σκληρό. Για μένα ήταν διέξοδος, ένας τρόπος να νικήσω κι εγώ. Ζήλευα με λύσσα οποιονδήποτε έριχνε τα μάτια του πάνω σου και, επειδή δεν μπορούσα να τιμωρήσω εκείνον, τιμωρούσα εσένα, ακόμα και αν δεν έβρισκα κάτι για να σου προσάψω. Άρρωστη σκέψη, το ξέρω, αλλά μόνον έτσι αισθανόμουν δυνατός και ικανοποιούσα τον εγωισμό μου. Μετάνιωνα, βέβαια, φρικτά. Έκλαιγα με λυγμούς και ήθελα να πεθάνω την ίδια στιγμή. Σου τα γράφω όλα αυτά, γιατί δεν τόλμησα να σου τα πω κατά πρόσωπο. Σου ζητώ μόνο, όταν επιστρέψω με το καλό, να μιλήσουμε ως ζευγάρι και να προσπαθήσουμε να τοποθετήσουμε τη σχέση μας σε μια νέα, στέρεη βάση. Αν το νιώθεις, συγχώρεσέ με.

Με αγάπη

Στρατής

Β. Περίγραμμα απάντησης: Σε ένα γράμμα με τα τυπικά του στοιχεία και με έντονο το προσωπικό-εξομολογητικό ύφος, οι μαθητές/τριες μπορούν να παρουσιάσουν την παραδοχή της ευθύνης από την πλευρά του ήρωα, η οποία, βάσει του κειμένου, θα αποδοθεί σε εγγενή ελαττώματα και αδυναμίες (ζήλια, κτητικότητα, έλλειψη αυτοσυγκράτησης, κυνικότητα) που δεν είναι εύκολο να νικηθούν. Παράλληλα, βασικό στοιχείο πρέπει να αποτελεί το αίσθημα της ενοχής του και η επίγνωση της τραγικής κατάστασης, στην οποία έχει οδηγήσει ο ήρωας τη γυναίκα του και τον εαυτό του. Ο χρονοτοπικός προσδιορισμός, τον οποίο πρέπει να έχει το γράμμα, μπορεί να καθοριστεί από την παρουσία του ήρωα στον μικρασιατικό πόλεμο (π.χ. Σμύρνη, στο διάστημα 1920-1922).

Μονάδες 40